

Objava: 20.7.2014 | 14:37

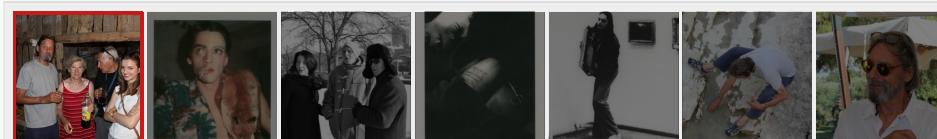
FRANK UWE LAYSIEPEN

Umjetnik govori o dokumentarcu “Projekt rak” ne odričući se kontroverznog 68-škog kreda

U intervalima između primanja kemoterapija Ulay nije odustajao od nomadskog načina života, uz koji ide spontanost ide spontanost

276 PREGLEDA[Sviđa mi se](#) [Podijeli](#) 57 [Tweet](#) 1

Foto: Privatni album

AUTOR:
Ieljko Kipke

Istarski je poluotok već danima pod udarom manjih ili snažnijih nevera, no unatoč kišnom vremenu Umjetnik na odmoru ne posustaje. Trenutačni rezident u drugoj – umjetničkoj – godini turističkog kompleksa Valamar sjeverno od Poreča je **Ulay (Frank Uwe Laysiepen)**, koji kaže da mu kiša ne smeta, štoviše, taj ga “vodeni val” stimulira za buduće umjetničke projekte na temu vode. Na spomen njegova imena asocijacije idu u smjeru njegove bivše partnerice – životne i u domeni performansa – **Marine Abramović**. Ulay je inače neopterećen u pogledu svoje samostalne umjetničke prošlosti te

bi se slobodno moglo reći kako jednakom silinom i neposrednošću nastavlja šezdesetosmaški umjetnički kredito, i po tome se, bez ikakve dvojbe, drastično razlikuje od bivše partnerice. Dok je globalno renomirana kolegica dijelom naslovnica umjetničkih, pa čak i modnih časopisa, Ulay je jednako neposlušan, provokativan i "etičan" u svom novom aktivizmu (ili "artvizmu", kako duhovito imenuje svoju strategiju).

Kalahari Event Center

 kalahariresorts.com

Reception Halls & Event Venues.
Explore Your Event Options Today.

Pogotovo ako se to gleda kroz prizmu dokumentarnog filma koji će biti prikazan na ovogodišnjem **Motovun Film Festivalu**. Pod redateljskom palicom **Damjana Kozolea** i scenarista **Tevža Logara**, inače bivšega voditelja galerije ŠKUC i promotora alternativne ljubljanske kulturne scene i šire, Ulay je otvoreno govorio o teškim trenucima svoga života boreći se istodobno s opakom bolešću. "**Projekt rak**" je kompleksan dokumentarac o njegovim umjetničkim počecima, travestiji u ranim sedamdesetima, a paralelno i njegovim "glumačkim" sposobnostima na koje je, očito, računao scenarist na čiji je poziv Ulay svojedobno došao u Ljubljano, zadržao se u njoj do danas, znatno dulje nego što je to mogao predvidjeti. U Ljubljani je također – kako to film pokazuje – obavljao kemoterapije, punu godinu dana i dulje, no u intervalima između primanja tih terapija nije odustajao od nomadskog načina života, uz koji idu spontanost i zazor od globalne proizvodnje kozmetičke umjetnosti, lijepih umjetnika i umjetnica i tome slično. Vjerojatno je zato bio pomalo rezolutan kada je odgovarao na pitanje o tome je li doista došao na odmor.

– Nikad nisam dolazio na ovakva mjesta. Radije biram ona na kojima nema ljudi ili turista. Išao sam u pustinje, u Saharu s tuniske i marokanske strane, u Veliku pustinju Viktoria u Australiji, na granicu između Indije i Pakistana, prošao sam Gobi u mongolskoj ravnici... Imamo kuću u Piranu, ali uopće ne odlazim tamo. Poziv na odmor uključuje i to da umjetnik ne mora raditi. To je moralna odluka, možda ću biti prvi umjetnik koji ovdje neće ništa ostaviti iza sebe.

Polaroid kao nadahnuće

– Jeste li ipak razmišljali o nekom projektu?

– Napravio sam nešto s vodom. To dolazi spontano. Otišli smo neki dan u Motovun, a poslije u Hum, u najmanje mjesto na svijetu, gdje sam upoznao gradonačelnika, rado bih živio tamo... Odvezli smo se do rijeke izvan grada, zaboravio sam joj ime, bila je posebna, mliječna voda, nezagađena, čista. Sjao sam uz nju, opipao sedimente na stijenama i osjetio nešto poput fine gline. Sastrugao sam je sa stijena i stisnuo u mali grumen. Zamolio sam Marinka (Sudac, op. a.) da je odnese u laboratorij u Zagrebu (Rudarsko-geološko-naftni fakultet, op. a.) na ispitivanje kako bi se utvrdio njezin sastav. Vjerujem da je dobra za liječenje. Naime, postoji klinika u Švicarskoj u kojoj se koristi zemlja za detoksikaciju tijela. Mislim da ova istarska ima slična svojstva. Zanimljivo je da na kraju filma "Projekt rak" (u podnaslovu, "**Ulayev dnevnik od studenoga do studenoga**") umjetnik-nomad u kameru govori kako nakon sedam kemoterapija nema više ni traga zloćudnim stanicama u njegovu tijelu. Pa ipak, svakodnevno, vlastito tijelo podvrgava starim toksinima, alkoholu i cigaretama, a na pitanje zašto je tomu tako, dao je pomalo neobično objašnjenje: To je mamurluk, ovisnost. Poslije dvije godine "kema", što je biobomba za tijelo, jer jednako šteti zdravim i bolesnim stanicama, nastavio sam piti, pušiti i još gore od toga. Tijekom "kema" imao sam još snažniju želju za pićem. Razgovarao sam s psihijatrima, homeopatima, holistima, ayurvedistima, a oni su objašnjavali da je to možda, možda (naglasio je) zato što je "kemo" tako teška toksikacija da nakon detoksikacije ostaje potreba tijela za toksikacijom. Naravno, uz angažman volje i logike trebalo bi prestati s time, međutim ja nisam uspio u tome.

Priznao je da se sprema na još jedan umjetnički projekt u sklopu **Umjetnika na odmoru** prema kojem bi želio provesti cijeli dan na imanju autohtonog stanovnika Istre, u polju nedaleko od Motovuna i s njom – riječ je o starijoj ženi – razmijeniti nekoliko polaroidnih snimaka te tako uspostaviti što prisniji medijski kontakt, kako s istarskom prirodom tako i njezinom privremenom "gospodaricom". Naime, Ulay je od ranih dana umjetničke karijere bio zaljubljenik u instant-fotografije ili, kako sam kaže, u tehnologiju koja postavlja tanku granicu između čovjeka i medija. Na pitanje o povijesti njegova odnosa prema polaroidu rekao je:

– Počeo sam s polaroidom u Amsterdamu 1969., gdje je bio njihov glavni ured. Upoznao sam ljude iz Polaroida i rekao im kako bih volio raditi s kamerama i filmovima. Objasnio sam da nemam previše novca, ali bih mogao biti koristan za testiranje kamera. Postao sam **fotograf-konzultant za polaroid 1970**. Dali su mi dvije kamere i filmove i ponudili odlazak u London, Amsterdam, Rim, Pariz, New York, na tri mjeseca u svaki grad. Bila je to sjajna ponuda za suradnju. Pravi izazov, jer kamere su skupe, a filmovi još skuplji. Mogao sam snimiti stotine i tisuće fotografija. Počeo sam s intimnim performansima, ne pred publikom nego ispred polaroid kamere. Instant-fotografija podrazumijeva rezultat u 60 sekundi. Obožavam ručni format snimaka, kamere su sjajne, filmovi također, i bez upotrebe fleša. Posve je drugačija priča s ortodoksnom fotografijom. Snimio sam brojne fotografije koristeći se tijelom, transplantacijom kože, piercingom, svim vrstama sličnih grijehova... Sve to ima veze s identitetom, ne samo s animom i animusom, u stanju sam to raditi cijeli život, mogu se mijenjati svaki dan. Danas se svatko može mijenjati upotrebom šminke, perika, plastičnim operacijama, pa fotografija više nije mjerodavna. Počeo sam sumnjati u njezinu istinitost i poduzeo daljnji korak prema "fototot" projektu (smrt fotografije, op. a.). Fotografija uvijek ostaje na površini, a ja sam želio ići dublje, u istraživanje vlastitoga tijela, raditi performanse. Slika nema svijest o sebi, ni skulptura, ni crtež nemaju samosvijest. Kada vlastito tijelo postavljate kao objekt istraživanja, to uključuje samosvijest i osjetila, što je nevjerojatno iskustvo.

Ulayeva šaputanja Ulayu

Dok boravi u Lanterni u Valamaru i razmišlja o moralnoj pozadini umjetnika na odmoru, istodobno **radi i na sveobuhvatnoj knjizi** koja bi ga trebala predstaviti na drugačiji način. Ne samo kao bivšega partnera Marine Abramović nego i kao **zaljubljenika u tehniku polaroida** koja mu je pomogla da

spozna svoje tijelo i **okrene se performansu**. Intrigantna je činjenica da na početku buduće knjige s više od 500 stranica, naslov koje bi se slobodno mogao prevesti kao “**Ulayeva šaputanja Ulayu**”, stoji snimka iz sedamdesetih na kojoj je umjetnik razdjelio vlastito lice na dvije polovice. Jedna je muška, a druga ženska. Na plakatu za film “Projekt rak” također je polaroid iz iste serije, kao rezultat umjetnikove potrage za animom – snažnom ženskom stranom u sebi. Na pitanje je li susret s Marinom Abramović promijenio predznak ranoj fazi tog istraživanja i pomaknuo ga na novu razinu – na odnos između dvoje zaljubljenih umjetnika – Ulay je odgovorio potvrdno i dao dodatno objašnjenje:

– Ja sam umjetnik eskapist, nisam želio biti dijelom povijesti umjetnosti. Bio sam nezadovoljan društvom i sobom, a **umjetnikom sam postao iz nezadovoljstva**. Imam jaku animu, žensku stranu u sebi i na njoj sam radio uz pomoć polaroida. Istodobno sam bio u društvu travestita i transseksualnih osoba. Dosta sam vremena provodio s ljudima koji su pokazivali nezadovoljstvo i sumnju u rodni identitet. Kada sam pokazao polaroide Marini, ona je bila apsolutno fascinirana serijama na kojima sam bio pola žena, pola muškarac. Mislim da je to bio okidač za nju, za kasniju suradnju na muško-ženskim odnosima. “Projekt rak” je bio doista zahtjevan za senzibilnog umjetnika, međutim, istodobno je otvorio novi javni interes za njega. Pokazujući ga u okolnostima borbe na život i smrt, otvorio je nedovoljno poznate činjenice iz prošlosti njegova “artivizma”.

Stoga nije čudno da je umjetnik na **10. Biografilm festivalu** sredinom lipnja u Bologni dobio **nagradu za životno djelo**, a dokumentarac u slovenskoj produkciji poziva se na brojne festivale u Europi i šire. Motovunska će ga publika moći vidjeti drugog dana festivala na večernjoj projekciji, poslije koje slijedi njegov performans u malom kinu Bauer na glavnom gradskom trgu. Objasnio je da priprema polusatnu akciju u korist filmoljubaca i sedme umjetnosti. Nedavno je u Rijeci na brodu “Galeb” tražio Titovu dvoranu za projekcije, no nitko mu nije znao reći gdje bi se mogla nalaziti. Kako nije mogao naći staro filmsko platno za projekcije, interes je prebacio na “mrtvi” brod trljajući dlanom po njemu ne bi li mu podigao temperaturu.

Na motovunski bi performans trebalo gledati kao na produžetak akcije s riječkog lukobrana jer je novi projekt odlučio nazvati “**Podizanje temperature filma**”. Također dlanom, kojim će trljati (a možda i iscjeljivati?) filmsko platno u **komornom kinu Bauer**. Ulay je širu pozornost javnosti privukao krađom antikvitetne, Hitleru drage slike (“Siromašni pjesnik” Karla Spitzwega) iz Novog nacionalnog muzeja u Berlinu, davne 1976., koju je zatim smjestio u stan jedne turske gastarbajterske obitelji. U aktualnom će dokumentarcu publika moći vidjeti originalne snimke – skraćenu filmsku verziju krađe u berlinskom muzeju. Ulay se, u svakom pogledu, pokazao dragocjenim gostom hrvatskog brenda Umjetnik na odmoru, koji ide već treću godinu u organizaciji zagrebačkog **Instituta za istraživanje avangarde i Kolekcije Marinko Sudac**.

OCIJENI: ★★★★★ 0 (0 ocjena)

Kalahari Event Center

Oglas kalahariresorts.com

Reception Halls & Event Venues. Explore Your Event Options Today.

Komentari

Ostavi svoj komentar..

REGISTRACIJA

PRIJAVA

Jeftine avionske karte

Oglas dalmatiantravel.com

Jeftine karte za Hrvatsku i Bosnu.
Jeftine karte za Srbiju

Najčitnije

MAGIJA OTOKA SUNCA

Je li ovo najljepši film ikad snimljen o otoku Hvaru?

CECELIA AHERN: KAKO SE ZALJUBITI

Novi roman kraljice suvremenih bajki!

DUBROVAJKE LJETNE IGRE

Lokalni glazbenici nisu dostojna pratnja izvrsnoj Renati Pokupić

24 SATA

www.24sata.hr

Pojavio se uz nevirijeme: Iznad Houstona viđen golemi NLO!

I on će u mirovinu? "Ako više ne budem mogao, odlazim i ja"

Ratuju: Lana Klingor na 'fejsu' se obračunala s Boytronicom

Preljepa manekenka šokirala: Rodila sam se kao muškarac

INTERNET SUPERSHOP

Bicikl Kross LEA F3 2014
26" ženski
prije: ~~2849.99 kn~~
sada: **2279.99 kn**

Bicikl Kross Hexagon X3
2014 26"
prije: ~~2699.99 kn~~
sada: **2159.99 kn**

Bicikl Nakxus Match 26"
sivo-plavi + set svjetla
prije: ~~2399.99 kn~~
sada: **2199.99 kn**

Mondo

[pogledaj sve >](#)

Ne propustite

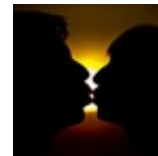
POREZNICI U AKCJI

Zatvorili mu fast food zbog 4 kune

DEUTSCHE WELLE:

Hrvatska vojska drastično je tehnički zapuštena

ROMANTIKA U ZRAKU

Njemica traži fatalnog Šibenčanina s kojim je 'kliknula' u avionu

Used Auto Parts & Salvage

Oglas cityautowreckers.com

We Buy Junk Cars & Sell Used Parts Over 15 Acres Of Cars. Aurora, IL.

Film - najnovije vijesti

REGIONALNA PREMIJERA

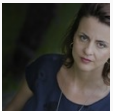
Glumci najjača karika Otoka ljubavi Jasmine Žbanić, neke podsjetio i na lošu yu produkciju

MAGIJA OTOKA SUNCA

Je li ovo najljepši film ikad snimljen o otoku Hvaru?

1.8

FESTIVALI

Na filmskom festivalu u Sarajevu čak 21 film hrvatskih umjetnika

1

STUDIO GOLO BRDO

Premijera kratkog dokumentarca Željka Kipkea o umjetniku pustinjaku

SARAJEVO FILM FESTIVAL

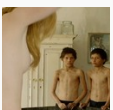
Počinje balkanski Cannes

2

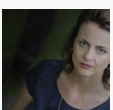
FILMSKI FESTIVAL

Međunarodna premijera Jurićevog 'Kosca' u Torontu

VUKOVAR FILM FESTIVAL

Nakon prozivki, vrijeme je da o VFF-u govorimo zbog filmova

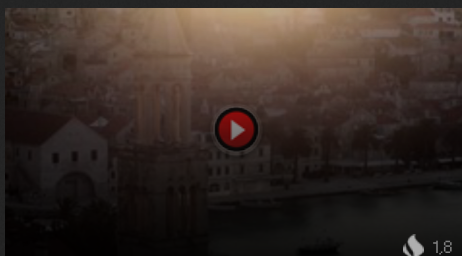
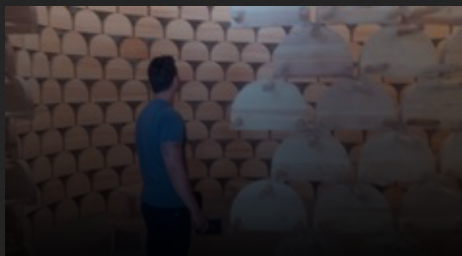
ANDREA ITAKA:

Intimna drama "Cure" povezuje moje dvije domovine

3

Kultura - Multimedija

JOŠ MULTIMEDIJE

[Na vrh](#)

Copyright © 2013. Večernji list d.o.o.

Design & Front-end development: [Trikoder](#)